

KOMMISSORIUM

9. marts 2023
2021-2087

Kortlægning af danske erhvervshavne og tilgængeligheden af elektricitet og grønne brændstoffer i havne (havneatlas)

Baggrund

En kortlægning af danske erhvervshavne skal danne et faktuel grundlag for prioriteringen af nationale interesser fra statslig side, i forbindelse med kommunal planlægning.

Nationale interesser i erhvervshavne kan blandt andet knytte sig til forsyningsikkerhed i forhold til råstoffer og varer til industri og forbrugere, kapacitet til godshåndtering, energiforsyning, havnekapacitet m.m.

Kortlægningen vil i sammenhæng med *Oversigt over de nationale interesser i kommuneplanlægningen* kunne anvendes af statslige myndigheder til vurdering af nationale interesser.

I forbindelse med evalueringen af planloven mv. (2021) pegede interessenterne blandt andet på, at erhvervshavne er under pres fra kommunale initiativer til byudvikling, og at kommunernes lokale beslutninger om at lukke ned eller begrænse havnenes aktiviteter kan være væsentlige i et nationalt perspektiv og dermed have betydning for nationale interesser. I planlovsaftalen *Opfølgning på evaluering af planloven m.v.* (15. juni 2022) fremgår følgende:

”Beskyttelse af erhvervshavne: For bedre at beskytte erhvervshavne defineres nationale interesser omkring erhvervshavne i den kommende Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen. De nationale interesser i erhvervshavne varetages af Transportministeriet med henblik på at sikre tilstrækkelig havnekapacitet og placeringsmuligheder for virksomheder med særlige behov for havnebeliggenhed, forsyningsikkerhed og søtransport.”

Kortlægningen af de danske erhvervshavne er således tiltænkt som et overordnet redskab og videns grundlag til statens varetagelse af

nationale interesser i de danske erhvervshavne samt for prioriteringer i statslig havnepolitik, herunder statslige tilskud til havne, puljer m.m. Endvidere vil kortlægningen udgøre et værktøj til planlægning og disponering i beredskabssituationer. Kortlægningen er således ikke tiltænkt som selve varetagelsen af de nationale interesser i de danske havne.

Kortlægningen af danske erhvervshavne har endvidere til formål at afdække tilgængeligheden af elektricitet og grønne brændstoffer i havnene, samt give et billede af, hvilke brændstoffer der forventes at blive anvendt i fremtiden, og hvordan infrastrukturen til disse spiller sammen med havnene.

Kortlægningens indhold

Kortlægningen af danske erhvervshavne vil blive udarbejdet som et havneatlas, det vil sige med en blanding af tekst, tabeller og kort.

Havneatlasset vil omfatte en beskrivelse af erhvervshavnene, deres rolle og betydning særligt for den danske forsyningssikkerhed og grønne omstilling, herunder en beskrivelse af havnenes baglandsinfrastruktur (vej og jernbane) og sejlrende. Af havneatlasset følger endvidere en beskrivelse af havnenes rolle og betydning for bl.a. fiskeri, godstransport (import/eksport), passagertransport, krydstogtrafik, offshore havvind (herunder ressourcehavne), energiøer, energiforsyning, produktionserhverv, der er afhængig af søtransport samt for forsyningssikkerheden generelt. Atlasset vil være opdelt i kapitler, der introducerer til den danske havnesektor inden for forskellige temaer. Der vil være et kapitel om fiskeri, om færger, om TEN-T-havne, om krydstog osv. Hvert kapitel ventes at indeholde:

- Generel introduktion af temaet
- Kategorisering af havne i typer og størrelser
- Tabeller med data (godsmængder mv.)
- Kortmateriale
- Opsamling

Data indhentes helt overvejende via eksisterende, offentligt tilgængelige kilder. Denne del af Havneatlasset udformes således, at det vil kunne opdateres efter behov med anvendelse af så få ressourcer som muligt.

En stor del af havneatlasset ventes at være baseret på statistik, der kan opdeles på havneniveau, mens eksempelvis beskrivelsen af specifikke industriers afhængighed af søtransport må forventes at være af mere generel karakter.

Det samme gælder beskrivelsen af den konsolidering, der er sket og vil ske hos havnenes kunder.

Atlasset vil desuden rumme en vurdering af potentialet ved at udbygge godstransporten på bane til og fra havnene, herunder en potentiel CO₂ besparelse.

Som supplement til denne tematiske kortlægning, vil havneatlasset desuden indeholde 4-6 cases, der beskriver konkrete havne, deres trafik, fysiske forhold, planlægningsmæssige rammer og betydning for opland og erhvervsliv, samt potentialet for CO₂-reduktioner. Det tilstræbes, at de valgte cases dækker havne, der kan fremvise gode eksempler på for eksempel håndtering af krydstogsturisme, containerfragt, færgetrafik, udskibning/servicering af havvind og kystsikring.

Havneatlasset vil endvidere beskrive den omfattende forandringsproces i Rødby, hvor der som led i Femern Bælt-projektet er etableret en havn til brug for tunnelelementfabrikken.

Der vil blive udarbejdet en oversigt over et stort antal havne som angivet i bilag 1. Oversigten vil indeholde basisoplysninger som; størrelse, trafik, godstyper, alternative brændsler, digital infrastruktur, antal ladestandere m.m. Det vil være baseret på havnenes egne oplysninger. F.eks. ved udsendelse af et spørgeskema, som havnene selv skal bidrage til.

Tilgængelighed af elektricitet og grønne brændstoffer til søfarten

Havneatlasset indbefatter et særligt temaafsnit om behov, kapacitet og tilgængelighed af elektricitet og grønne brændstoffer til søfarten, herunder adgang til landstrøm og ladeinfrastruktur til elforsyning af skibe.

Temaafsnittet omfatter følgende

1. et kapitel om hvilke energiteknologier, der forventes at være relevante i forhold til den grønne omstilling af søfarten og tung vejtransport – særligt for fartøjer, der ikke kan omstilles til el-drift.
2. et kapitel med generel status for aktuel udrulning af grønne brændstof i større danske erhvervs- og færgehavne (herunder TEN-T havne), samt en beskrivelse af hvordan brændstofforsyningen til skibe foregår i danske havne og farvande i dag. Desuden rummer kapitlet en perspektivering i forhold til anvendelse af alternative brændstoffer

- generelt i havnene til eksempelvis kraner og tung vejtransport.
3. et kapitel, der gennemgår EU-reguleringen på området med særligt fokus på de fremtidige forpligtelser i medfør af AFI-forordningen (Alternative Fuel Infrastructure).
  4. et kapitel, der belyser havnes rolle og muligheder for at indgå i Power-to-X-værdikæden. Herunder hvordan en havn afhængigt af ejerforhold kan deltage i ”grønne” aktiviteter, som for eksempel PtX og aktiviteter knyttet til CSS, i overensstemmelse med havneloven.

Temaafsnittet om tilgængelighed af elektricitet og grønne brændstoffer suppleres af et særligt bilag om emnet, med følgende indhold:

- Aktuell status og fremtidige udrulningsplaner for hver enkelt havn, der forventes omfattet af AFI-forordningens krav samt andre udvalgte større danske færge- og erhvervs-havne.
- Vurdering af fremtidigt behov, kapacitet og tilgængelighed af elektricitet og grønne brændstoffer i større danske erhvervs- og færgehavne. Herunder skal den enkelte havns trafik analyseres med henblik på at kortlægge hvor stort behov og mulighed der er for tilslutning til elektricitet samt hvilken kapacitet, der vil give mening ift. skibenes og tung vejtransports behov.
- Analysen af de enkelte havne omfatter en kortlægning af hvilken el-infrastruktur, der skal etableres for at benytte landstrøm i de relevante havne, herunder et estimat af omkostningerne forbundet med etablering af den nødvendige infrastruktur. Endvidere skal det kortlægges, hvorledes infrastrukturen, herunder netkapaciteten, som i dag er på havnen, er tilstrækkelig til at levere den strøm, der skal bruges, samt hvilke dele af infrastrukturen, som vil have behov for at blive udvidet i forbindelse med eventuel installation af landstrømanlæg, samt et skøn over omkostningerne til etablering af den nødvendige energiinfrastruktur (land-strøm) i de enkelte havne

Bilaget om elektricitet og grønne brændstoffer forventes at kortlægge nedenstående 39 havne. I forbindelse med udarbejdelse af bilaget inddrages de enkelte havne:

Ballen (Samsø)	Hvide Sande	Sjællands Odde*
Bøjden	Kalundborg	Spodsbjerg*
Esbjerg*	Kolding	Svendborg
Fredericia*	Korsør	Sælvig (Samsø)
Frederikshavn*	København*	Thyborøn
Fynshav	Køge*	Tårs*
Gedser*	Nordby (Fanø)	Vejle
Grenaa	Næstved	Vesterø (Læsø)
Havneby (Rømø)	Odense*	Vordingborg
Hanstholm	Randers	Ærøskøbing
Helsingør*	Rødby*	Aabenraa*
Hirtshals*	Rønne*	Aalborg*
Hou	Skagen	Aarhus*

Havne markeret "" er TEN-T Havne.

Inddragelse

I forbindelse med udarbejdelse af Havneatlasset vil der ske en interressentinddragelse, herunder Danske Havne, DI, Kommunernes Landsforening, Danske Rederier og Dansk Erhverv. Herudover vil der i forbindelse med temaafsnittet om havne og elektricitet og grønne brændstoffer ske inddragelse af blandt andet Green Power Denmark, Brintbranchen, Energinet og Evida. Øvrige interessenter vil endvidere blive inddraget efter en konkret vurdering.

Økonomi

Analysen finansieres inden for Transportministeriets ramme. Kortlægningen af danske erhvervshavne udarbejdes af Trafikstyrelsen, mens der forudsættes indhentelse af ekstern bistand til brug for Bilaget vedrørende Tilgængelighed af elektricitet og grønne brændstoffer.

Tidsplan

Arbejdet igangsættes primo 2023.

Udkast til Havneatlas forventes sendt i høring til relevante parter, herunder kommuner, havne og interesseorganisationer i 1. halvår 2023.

Havneatlasset forventes at kunne foreligge medio 2023, mens Bilag vedr. udrulning af elektricitet og grønne brændstoffer på den enkelte havn forventes at kunne foreligge ultimo 2023.